

DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Reforma școlii

La ministerul educației naționale se arată voința categorică de a înnoi școala. Nu de a cârpi, pe ici pe colo, câte ceva. Ci de a-i da o nouă structură, o nouă înfățișare. Una care să vindece cât mai multe din boalele de care suferea învățământul nostru și să-l potrivească mai bine nevoilor vremii.

Deocamdată o serie de măsuri, care dau dovadă nu numai de curaj ci și de pricepere, atacă în rădăcina câteva metehne esențiale, care duceau pe drum greșit acțiunea educativă. Trei principii au călăuzit noua reformă. Nimeni nu le poate contesta îndreptățirea. „Mai întâi — zice ministrul — am vrut să schimb atmosfera din birourile acestui minister. Se creșea aci mici satrapii, cari întrebuințau autoritatea în chip abuziv și nedrept”. — „A doua preocupare a fost de a îndruma învățământul în direcția folositoare și necesară țării sub raportul social-economic. Avem o hipertrofie a învățământului teoretic și o insuficiență a învățământului practic profesional”. Cifrele confirmă: 140.000 de elevi în școli teoretice și numai 50.000 în cele profesionale. „De aceea ca rezultat avem, pe deoparte, o tendință de creștere a funcționarismului sau un șomaj intelectual, iar pe de altă parte, când voim să naționalizăm comerțul și industria, nu găsim elemente suficiente”. De acum se va tinde „către predominarea învățământului practic”. — „A treia preocupare a fost întinerirea corpului nostru didactic”. S'a redus, prin urmare, limita de vârstă a învățătorilor și profesorilor. Aceasta și în folosul școlii, care macină repede nervii și entuziasmul; dar și dintr-o mare necesitate socială: avem 6000 de învățători și 2000 profesori cu examenul de capacitate, cari așteaptă de ani de zile un post, o pâine. Prin această măsură se vor putea plasa imediat 3000 învățători și 500 profesori. Și pentru a se face o bună selecție, criteriul hotărâtor la numiri va fi ordinea clasificării la capacitate, indiferent de vechime.

Cine s'ar putea ridica împotriva acestor gânduri de îndreptare? De sigur nimeni. Ci dorim cu toții ca ele nu numai să se traducă în faptă, ceace se va face fără nici o discuție, ci să dea și roadele pe care le țintesc. Să schimbe într-adevăr și în realitate școala și, prin ea, viața țării românești. — Dar pentruca așa să fie, măsurile energice de până aci nu sunt suficiente. Ele sunt mult puțin de ordin administrativ și răman, oarecum, înafară de școală. Ceace trebuie reformat neapărat, repede și radical, este să se înnoiască întreaga atmosferă din școală. Din toate școlile, atât din cele teoretice cât și din cele practice. Să i-se dea școlii sufletul noul. Să i-se arate limpede noul ideal de om pe care trebuie să-l crească și să utilizeze toate mijloacele unei educații cu adevărat integrale, sănătoase și armonice. Și e cu neputință să se găsească acest ideal și aceste mijloace înafara eternei înțelepciuni care a creat civilizația creștină, a creat școala însăși și i-a pus la îndemână tainice puteri pentru modelarea sufletelor tinere. Să i-se redea școlii noastre idealul educativ creștin; mijloacele pedagogiei creștine. Să se înstăpânească în ea cu toată sinceritatea spiritul creștin, cu toate comandamentele lui creatoare de caractere și susținătoare de societate. — Altfel toate reformele noastre vor da greș. Vom avea mai mulți practicieni și mai puțini teoreticieni; și atâtă tot. În ultima analiză însă: tot așa de puțini oameni, tot așa de puțini cetățeni devotați, cinstiți și jertfitori, ca și până acuma. Fără acest duh al cre-

Spre întregirea Bisericii lui Hristos

de P. Teodosie Bonteanu
din cinul Sf. Vasile cel Mare

Vremurile întunecoase, în care Biserica s'a rupt în două, au trecut. Acelea erau vremurile misticismului exagerat și a turburătoarelor lupte pasionale, regretabile, care astăzi, în secolul XX-lea, desigur că n'ar mai putea provoca ceace au provocat atunci.

Timp de mai bine de 1000 de ani, Biserica Orientului a fost în unire și în comunie cu biserica Occidentului, fără ca cea dintâi să sufere în demnitatea ei din partea Scaunului Apostolic, fiindcă acesta se afla, ca și astăzi, în Vechia Romă, adică în Occident. Din contră, vremurile de unire a Orientului cu Roma se numesc și astăzi, în limbajul istoricilor bisericești, vremurile sfinților părinți. Deci, dacă noi orientalii ne lăudăm astăzi cu un trecut frumos, apoi acela nu e trecut de separatism și de deosebire de Roma și de Occident, ci de împreună lucrare.

Ne place să ne lăudăm cu Vasile cel Mare, cu un Neculai al Mirelor, cu un Atanasie, sau cu un Ioan Gură de Aur, și par'că vrem să-i ridicăm pe acești sfinți mari ca să întunece tot ce are Apusul mai de valoare. Că ținem atât de mult la acești mari sfinți doctori, e foarte bine. Rău e însă că, în gelozia noastră, vrem să-i arătăm pe sus pomeniții sfinți, ca având absolut aceeași învățătură cu noi, cești de astăzi, în ce privește sentimentul față de Roma și Occident. Mi-se pare că un sfânt Vasile și un Gură de Aur, care au produs atâtă dovezi mult grăitoare despre relațiile și unitatea lor cu Scaunul Apostolic, dacă ar veni azi pe pământ, ne-ar blama foarte mult mentalitatea îngustă și sectară, prin care conservăm o schismă așa de lungă și așa de dezastruoasă pentru biserică. Sfântul Neculai a și arătat un semn, strămutându-și moaștele din Mira la Bari, cetate italiană și deci catolică, occidentală. Aproape toți sfinții din calendar

dinții, nici în viitor „practicianii” nu vor avea alt ideal decât să ajungă funcționari, iar „teoreticianii” nu vor visa altă decât parventre ușoară, prin învârteală și șmecherie. Și vom merge înainte pe calea dezastrului, pe care am apucat.

De aceea am dori noi, cu tot dinadinsul, să vedem ridicat iarăși la loc de cinste tipul școlii confesionale care corespunde mai bine cerințelor unei educații creștine, și în același timp rezolvă în singurul chip posibil dificultățile specifice țării noastre, care are atâtă confesiuni și atâtă naționalități. Fără să piardă nimic din drepturile sale de îndrumare și inspecție, Statul se eliberează de tot balastul neplăcerilor create de forțata uniformizare pe care o ținteste școala de stat; mulțumește aspirațiile naționalităților; câștigă o seamă de colaborări din afară pe care nu le avea; și asigură spiritul creștin al educației. Și asta-i esențialul!

sunt sfinți catolici, căci deși ei întrebuințau câteodată și epitetul de ortodox, acesta nu excludea niciodată pe cel de catolic. Ce fel de ortodox ești? Asta-i totul. Pentruca ortodox își zice și un evreu ce-și păstrează perciunii și talmudul în buzunar; însă catolic nu-și zice altcineva, decât cel ce aparține Bisericii universale a lui Hristos. *Credo in unam, sanctam, catholicam et apostolicam ecclesiam*, și grecii înșiși, care ne-au împrumutat schisma nouă românilor, încă zic: *Katholiki Ekklesia*. Deci *catolic* înseamnă colectivitate, întregitate și universalitate a bisericii; iar dovedirea aceasta, nu numai pe cale filologică se poate face, ci pe toate căle ce vom încerca.

Dacă un sfânt Atanasie a suferit de cinci ori izgonirea din scaun și surghlunul, pentru catolicitatea bisericii, și dacă un sfânt ca acel Chiril al Ierusalimului învață în catehismul său pe catehumeni, încă în veacul al IV-lea, cum să întrebe de biserică un credincios intrând într'un oraș: „Nu întrebați numai cu cuvintele: *Unde este biserică, sau casa Domnului*, căci și ereticii numesc pe ale lor biserici; tot biserici și tot case ale Domnului; ci întrebați: *Unde este Biserica cea catolică* și atunci veți afla tocmai adevărata noastră biserică” — apoi e timpul să ne întrebăm că oare de ce noi românii, cari, am avut strămoși catolici așa de nobili, nu dorim cu tot deadinsul, ca să ne numim catolici, și privim acest cuvânt ca ceva străin de dreapta credință? Dacă sfinții toți s'au numit și au fost catolici, și dacă noi voim să mergem pe urmele lor, atunci trebuie să cinstim acest cuvânt, să-l iubim și să ni-l adăugăm numai decât lângă acela de ortodox, căci, după cum am spus mai sus, numai prin ortodoxism nu ajungem să legitimăm dreapta noastră credință.

Iar întrucât *catolic* înseamnă colectivitate, universalitate, va însemna și unitate, căci dacă ceva e universal, dela sine se înțelege că e unic. Iar din altă parte știm că Biserica lui Hristos e unică, adică una singură; și dacă Mitropolii sunt mulți în lumea asta, și dacă chiar patriarhi sunt vre-o 15—20, astăzi, apoi *Papă* este numai unul, și aceasta înseamnă că el este unicul șef al Bisericii universale unice.

Acum: dacă numai biserica papei este biserica lui Hristos, poate veți întreba: celelalte biserici ale cui sunt? Vedeți de unde s'au rupt fiecare și veți găsi că toate s'au rupt de scaunul sfântului Apostol Petru, singurul încredințat de Hristos cu organizarea bisericii Sale. Și dacă aflăm că aceste biserici de aici s'au rupt, adică dela biserica lui Hristos, cea cu temelia pusă pe Petru, ele sunt virtualmente ale lui Hristos.

Da, ele sunt ale lui Hristos, ca și fiul risipitor care, în îndepărtata țară, n'a încetat a fi a părintelui său celui părăsit. Dar ele sunt ale lui Hristos nu ca biserici a parte, ci ca putând a se reuni cu biserica sa unică, biserica cea catolică. Deci întru cât aceste biserici, eșite de sub ascultarea părintelui și merse departe, se vor reîntoarce și se vor apropia cu bunăvoință de mama lor, ele sunt a lui Hristos, fiindcă aceea de care se apropie e ea însăși mireasa lui Hristos. Intrând, prin urmare, în întregitate, ele capătă toată marca de sfințenie și darul lucrător ce li-se cuvine, însă până atunci numai prin posibilitatea unei reuniri ele pot căpăta harul; dacă nu le-a fost deja tăiat de sus, cu desăvârșire.

Mulțumită lui Dumnezeu, se poate observa la poporul nostru român această marcă de speranță în întregitate și în reunire. Da, el se va reuni, într-o zi foarte apropiată, cu biserica mamă. E ușor de prevăzut. Pentru că altfel nu păstra Dumnezeu la poporul de jos acea credință curată, care nu e altceva decât credința ortodoxo catolică a strămoșilor noștri de pe vremea lui Nichita Remesianul sau a lui Bretonian, sau Teotim Tomitanul.

Acest popor de nobil sânge roman n'are pentruce servi mult timp înfumurarea lui Mihail Kerularie, sau a fanarioșilor de dureroasă amintire. Deșteptându-se la lumina culturii latinității occidentale, va sfârși prin a se descătușa și de schismă, cum s'a descătușat oare când de Turci, Unguri, Ruși și de atâtea calamități, în decursul a câtorva decenii. — Dacă Biserica lui Hristos e una — *numai una* — poporul român trebuie neapărat să facă parte din această Biserică, pentru că mântuirea sufletelor e mai însemnată decât oricare interes politic al veacului acestuia.

Praznice alese. Doue parohii din Arhidieceză: *Alămorul* și *Rășinari* au avut parte, una după alta, de bucurii mari și sfinte. I. P. S. pâr. *Mitropolit Alexandru* al Blajului le-a consacrat lăcașurile de închinare.

1. Insoțit din gremiu de pâr. Gh. Dănilă și Victor Pop canonici, cărora li-s'au alăturat apoi, ca diaconi, pâr. Sestrașiu din Șeica și clericul blăjan Crișan, înaltului ierarh în drum spre Alămor i-s'a făcut deja la Loamneș o primire strălucită, bineventându-l atât aci cât și în parohia unită ce-l aștepta, pe lângă autoritățile civile, și preoții ortodocși. Asta Vineri, în preziua Schimbării la Față când, ajuns la biserica noastră din Alămor, precedat de bandierii de călăreși și pe sub porți de triumf, — cum își va face intrarea și la Rășinari — e primit de preotul local, pâr. *I. Popa*, după care urmează slujba de seara. A doua zi a avut loc sfințirea propriu zisă, pe care I. P. S. Mitropolit a săvârșit-o în sobor de preoți, între cari mai erau și pâr. Victor Aaron, protopopul Sibiului, cu pâr. I. Isaicu, prof. de religie tot din Sibiu, și alții, în afară de cei menționați mai sus. La sf. liturghie a zilei acesteia de mare praznic a cuvântat înălțător arhierul pontificant și s'au cuminecat peste patru sute de persoane.

2. terminate recepțiile și banchetul, înaltul ierarh și suita s'a îndreptat spre *Rășinari* venerabilului părinte *Pompliu Simonetti*, cel cu figura de patriarh albit de vreme, dar cu suflet de apostol tânăr. De o sută și doi ani nu mai călcăse pe aci picior de vlădică unit. Primirea făcută celui ce venia acum în numele Domnului a fost dintre cele mai sărbătorești, cu toată ploaia ce se cernea de sus. Așteptat în ușa bisericii de pâr. Simonetti, parohul local, și pâr. *Dumetru Neda*, prof. de teologie din Blaj, aflător aci la *mistuii populare* în vederea prăznirii cât mai duhovnicești a momentului mare al sfințirii bisericii parohiale, a început numai decât slujba îndatinată, rostind și câteva cuvinte de învățătură creștinească mulțimilor ce tixiau sfântul lăcaș. A doua zi s'au făcut apoi rânduelile obișnuite cu asemenea prilejuri. În cadrele sfintei liturghii slujite în sobor de preoți, I. P. S. a cuvântat despre datorința de a cerceta Casa Domnului și de a trăi credința. S'au cuminecat toți cei spovediți de frații preoți Gusan din Sadu, Oros din Bradu și Dancea din

Gura Râului. — Dela biserica sfințită s'a trecut la casa parohială unde s'au ținut recepțiile, iar de aci la masă unde s'au rostit mai multe toasturi. După aceea înaltul ierarh a mai făcut câteva vizite prin sat, apoi, în tovărășia celor doi canonici, a protopopului Sibiului și a altora, a plecat în calea sa. — De notat conduita foarte loială a autorităților civile și mulțimea oaspeților mireni intelectuali dela Sibiu (la Rășinari și un frumos mănunchiu de credincioși din Orlat, cu părintele lor sufletesc, I. Becichei în frunte). — *N. Drumeșu*.

Drumurile Mitropolitului dela Blaj*)

Marile probleme cari se cer rezolvate fără prea multă zăbavă pentru ducerea la bun sfârșit a noii organizări constituționale, concentrează atențiunea obștească spre Capitală. Ei și firesc să fie așa, pentru că aici se împletesc firele tuturor transformărilor și de aici pornesc directivele practice cari comandă vasta acțiune de organizare.

S'ar părea că în provincie inițiativele stau în repaus, fără a schița un proiect și fără a întreprinde nimic pe contul intereselor locale, cari au totuși nevoie de anumite deslegări, în spiritul și în metoda tradițiilor neatrinse de noua rânduire a vieții noastre publice.

Credința aceasta se întemeiază îndeosebi pe discreția celor cari lucrează în diferitele regiuni ale țării, împlinindu-și în tăcere misiunile și rolurile de conducători ale unora din compartimentele de viață ale neamului.

Iată, deopildă, activitatea neobosită a Mitropolitului dela Blaj Alexandru Nicolescu, risipindu-se pe cât de discret, pe atât de fecund în cuprinsul vastei arhidieceze de Alba Iulia și Păgăraș, ca o binefăcătoare apostolie de vremea grele...

Ecoul ei străbate rar, pentru că nu e

*) Împlinim o plăcută datorie față de cititorii rețipărind aceste frumoase rânduri de aprecieri, pe care le-a publicat în „*Timpul*” (11. 8. 38) distinsul gazetar care este d. P. Bârseanu. — (N. R.)

□ □ Foiața „Unirii” □ □

Evanghelia stăpânului

3.

Ion Miclea

Isus Hristos și-a împlinit misiunea sa iubind și servind lumea, ca ea la rândul ei să iubească și să servească Tatălui. Biserica este continuatoarea credincioasă a acestei chemări, așa încât în Biserica lui Hristos autoritatea nu poate fi decât cum a voit-o El, adică *servitoare* și nicidecum stăpânitoare în înțeles lumesc.

Biserica catolică înțelegând gândul lui Hristos s'a silit totdeauna să-l traducă în faptă. Când pofta de titluri și întâietăți se urcase de-a binelea în capul patriarhului din Tarigrad, dorind a fi și el papă, urmașul lui Petru și vicarul lui Hristos, par'că inspirat, s'a numit: *servus servorum Dei*. Un titlu care să acopere mai bine gândul lui Hristos nici că se poate. În el se cuprinde glasul celei mai înalte autorități în Biserica lui Hristos.

De aci însă, în formă de concluzii, ar trebui să urmeze mai multe lucruri, cari dacă s'ar urma într'adevăr, în viața de toate zilele, atât autoritatea civilă cât și cea bisericească ar fi scutită de multe neajunsuri. De aci urmează că în Biserica lui Hristos nu-i iertat să ducă nimeni gândul de mărire, întâietate și mai cu seamă de stăpânire. Nu mai spun de gândul de câștig și bună situație, ci las pe Pâr. iezuit Bessières: „Fiul meu, dacă te gândești că *clericatura* este pentru tine o carieră unde ești

împins din treaptă în treaptă, ca în lume, mai bine ar fi să te faci negustor de candelă. Ai servi astfel și interesele tale și pe ale Bisericii, care are lipsă de luminări, ridicându-ți șatra afară de biserică; însă a o ridica în centrul sanctuarului! — Dacă voiai să *reușești*, trebuia să iai o altă cale, aceea a lumii a cărei deviză este: „les affaires sont les affaires”¹⁾. Numele celui care a intrat în cler nu poate fi decât unul; *slujitor* al lui Hristos în slujba lumii. Cel ce se rușinează de titlul acesta și ar dori pe acela de „domn” și „stăpân” sau „dispunător” și „superior”, să nu-l caute în Biserica, căci de dragul nimănui nu se poate schimba ceea ce a lăsat Hristos. Cine se rușinează de titlul purtat de Hristos, se rușinează de El și de învățătura lui. Pe cei cu pofta de mărire îi avertizează s. Antoniu: „Cel ce aspiră la demnități să înțeleagă aceasta: Nu e adevărat episcop acela căruia îi place mai bine să comande decât să servească”²⁾. Iar dacă i-se potrivește aceasta episcopului, pentruce nu i-s'ar potrivi și celui mai mic decât el?

În concepția creștină superiorul are o situație mai grea decât inferiorul, fiindcă trebuie să fie pururea cu atențiunea încordată ca nu cumva prin ceace face să cadă alături de gândul lui Hristos. Cei mari sunt lăudași, lingușiți, induși în eroare — totatătea ispite și curse în cari ușor cad cei mari. Apoi, e lucru doar știut că înălțimile amefesc pe cei mai mulți oameni și abia aci se dovedesc cine sunt,

¹⁾ A. Bessières, Sers...! Spes, Paris, p. 36.

²⁾ Idem, ibid. p. 45.

— vorba s. Toma: „Puterea îi arată pe om să plătește. Cea mai mare parte dintre oameni își pierd cu totul, ajungând aci, până și virtuțile ce se părea că le are ca subaltern”. Ușor se poate întâmpla ca onoarea care i-se cuvine stăpânului, slujitorul să și-o atribue lui; iar puterea să o întrebuițeze spre utilitatea proprie, deși este dată în folosul supusului. Fiindcă Regii neamurilor — sunt vorbele Pâr. Bessières — ar putea să se găsească nu numai pe tronuri ci și în cele mai sfinte așezăminte. Ceeace contrazice creștinismul. Papii au înțeles ispite și au dat prețioase îndrumări superiorilor. Leo XIII: „*Guvernanții dețin puterea nu în interesul lor personal, ci în acela al societății*” (Rerum Novarum). Pius XI: „*Cei ce dețin autoritatea nu sunt decât servitorii binelui public*” (Ubi arcano Dei).

Inferiorul creștin are de slujit — în ultimă analiză — un singur stăpân, pe Dumnezeu fiindcă poruncile cari emană dela autoritatea omenească nu sunt decât poruncile divine adaptate variatelor trebuințe ale vieții cotidiene. Superiorul creștin însă are să slujească pe toți supușii lui, și cu cât sfera puterii lui e mai mare, cu atât obligația lui devine mai strânsă și mai extinsă. „Șeful celui mai vast imperiu sau titularul celei mai umile funcțiuni, dacă e ucenic al lui Hristos creștinul știe, că obligația sa este de a servi”. (Mgr. Rauch). Prin urmare, cei ce doresc să devină mai mari pe lângă alții, superiori, ca în mod superior să slujească sunt în linia vederilor lui Isus Hristos.

Interesul, egoismul, lăcomia, mărirea de șartă, comoditatea, setea de întâietate, paraceau

area acestui Ierarh cu figură de serafim și cu viață de ascet, să lucreze sgomotos, de dragul unor deșarte satisfacțiuni. Abia când se vestește un popas din lunga drumetrie pe care o întreprinde prin diferitele unghiuri ale eparhiei sale, ca să sfințească o biserică ori să întărească un mănunchiu de suflete, putem afla că Mitropolitul Blajului se găsește în mijlocul poporului, ducând pretutindeni pilda sfoasei sale vieți, petrecute în cumpăt de bucurii și în povară de griji.

Nici noi nu însemnăm aici lucrurile acestea, spre a răspândi svon de laudă la adresa Înalt Preasfinției Sale. Am citit însă, că mai zilele trecute și-a purtat toiagul tocmai prin județul Ciuc, iar în zilele viitoare se va afla la Sibiu, cutreerând astfel o bună parte a Ardealului, ca să ducă pretutindeni cuvânt de mângaiere sufletească și rază de nădejde în vremuri mai bune. Ne-am adus aminte că iată, ostenele conducătorilor țării găesc sprijin în acest apostolat tăcut, care întregeste tocmai cu ceea ce e necesar, activitatea organizatoare desfășurată la București.

Intr'adevăr, fără o adaptare a sufletelor; fără o înălțare a inimilor spre idealurile obștești care călăuzesc drumurile Țării noastre în aceste vremuri, greu se va putea statornici o rânduială durabilă, aducătoare de rod bun. Toate transformările mari au nevoie de acel consens unanim, care deschide sămănătorilor de grăunțe pământul gras al sufletelor, oferind și dragostea și căldura trebuitoare unei generoase înfloriri.

Cine ar putea implini mai bine și mai sigur această operă uriașă, decât ierarhii bisericilor noastre, cari sunt considerați cu drept cuvânt părinții poporului celui muncitor, așezat la temelile țării?

Mitropolitul Blajului, Alexandru Nicolescu, pătruns de adevăratele rosturi ale misiunii sale, e în mijlocul poporului ardelean, ca un părinte, ca un păstor, ca un sol de frățescă înțelegere între români. Puținătatea lui trupească depășește o sută de uriași, — atât li este de tare credința în Dumnezeu, în destinul neamului și în puterea Țării Românești.

Deregătorii statului nu-și puteau dori în

timpurile acestea de prefaceri, un sprijinitor mai cald și mai ascultat de norod.

Intărind Blajul și cinșind pe Mitropolitul Nicolescu, vor întări deci însăși opera de organizare pe care au întreprins-o.

Atâta doream a spune.

Petre Bârseanu

† Ana Suciu n. Comșii, mama mitropolitului Vasile, a închis ochii pentru totdeauna în sara zilei de 5 August — la patriarhala vrăstă de aproape 83 ani. — Născută la 1 Ian. 1856, măritată la 17 ani, a avut fericirea să aibă 9 copii, între cari după moartea marelui Mitropolit Vasile mai sunt în viață un fiu și 3 fiice. Văduvă dela anul 1911, și-a petrecut văduvia mai ales la Blaj, un timp în casa fiului mai mare Vasile, și apoi partea cea mai mare în casa fiului Nicolae, așezat și el la Blaj, curând după intronizarea ca Mitropolit a fiului celui mai mare.

Femeie de mare pietate — se cumineca zilnic, câtă vreme o mai puteau duce picioarele până la „Casa Domnului“ a părinților Asumpționiști. De vre-un an încoace însă slăbiciunea bătrânețelor o ținuse la patul suferințelor, unde moartea o găsi împăcată cu Dumnezeu și cu toată lumea, așa cum i-a fost firea, împăciuitoare, în toată viața ei. — Viață cu bucurii și cu dureri și cu lovituri, mai ales pentru boala și moartea acelula care a fost mândria ei, și care deși însuși imobilizat, în plimbările ce le făcea cu trăsura zilnic, trecea totdeauna și pe la „maică“ sa, la curtea economică a Mitropoliei, unde gospodărea celalalt fiu, Nicolae.

Bătrâna bunică a fost înmormântată Duminecă 7 August. Prohodul a fost oficiat la „Casa Domnului“ de către Il. Sa Păr. Prepozit și vicar general Victor Macavelu, cu asistența Redss. Augustin Folea și a P. O. Ioan Pop-Câmpeanu directorul liceului, a profesorului Borcea și a păr. P. Breazu.

Cuvântul de adio — ca un omaj adus mamei unui Mitropolit — a fost rostit, datos

și cald, de către Păr. Macaveiu, după care — trupul adormitel, îmbrăcat în „pompelecul“, cu călța și cu portul satului său de origine — Copăcelul din țara Oltului — a fost dus, în sunet de clopote și de cântări funebreale — la cimiterul, unde zace și fiul său, și unde se mai găesc și alte mame de mitropolii: a lui Vancea și a lui Mihályi.

Odihnească în pacle!

Spre cinstea altarelor. Isvorul sfințeniei e viu în Biserica Domnului. Zi de zi sporște numărul celor pe care, prin minuni, Dumnezeu însuși vrea să-i avem pilde de desăvârșire.

Sâmbăta trecută, praznicul Schimbării la față, ridică în fața creștinătății un nou far luminător. S'a citit atunci, în fața Sfântului Părinte, la Castel Gandolfo, decretul care constată că se poate proceda liniștit („tuto“) — după verificarea minuțioasă a vieții și după riguroasa examinare a celor două minuni cerute neapărat de rânduelile procesului de canonizare — la beatificarea venerabilei roabe a lui Dumnezeu *Francisca Xaveria Kabrini*, întemeietoarea institutului misiunilor sf. Inimi a lui Isus. — Bucuria Bisericii, și mai ales a institutului de ea întemeiat, va fi cu atât mai mare, cu cât amintirea ei e cât se poate de vie și proaspătă încă. Cea de a 13 a odraslă a părinților săi, s'a născut în 15 Iulie 1850 și abia sunt 20 de ani dela moartea ei (22. 12. 1917)! Dar, în afară de minunile cerute oficial pentru canonizare, sunt atât de mari minunile carității și binefacerilor săvârșite prin institutul pomenit, care crește și înfloresce în chip miraculos, încât Biserica se grăbește să recunoască și oficial ceace Dumnezeu certifică mereu în fața lumii întregi.

Știri mărunte

Personale. I. P. S. Sa păr. mitropolit ALEXANDRU, împreună cu Preast. IULIU al Clujului, au fost săptămâna aceasta, de Marți până Vineri, la București, unde au avut de isprăvit diferite chestiuni de interes bisericesc. Măine, Duminecă, Păr. Mitropolit pleacă la Fetsa, unde va săvârși slujbele de consacrare a noiei biserici.

— P. Ven. Ordinariat de Cluj-Gherla a numit administratori parohiali: pe păr. Petru Contra, nouhirotonit, la Găureni (vicariatul Rodnei); pe păr. Iosif Chirvai la Ciurila (distr. Iara); pe păr. Iuliu Muntean din Băișoara la Muntele Băișoarei și pe păr. Simeon Rusu, din arhidieceză, încardinat la Cluj, adm. par. la Popteleac (distr. Gârbou).

Aviz. Comisia Catehetică, ca să dea posibilitatea de a avea manuale cât mai potrivite pentru școlile primare, a hotărât să amâne termenul pentru prezentarea manuscriselor, fixându-l pentru toate manualele prevăzute în noua programă analitică pentru învățământul religios, pe data de 1 Mai 1939. — Comisia catehetică (1-3).

Papa despre vremea noastră. Intr'o conversație intimă cu Card. Pacelli — află „Schönere Zukunft“ (14. 8. 38) — Sf. Părinte Pius XI a făcut, între altele, aceste interesante observații asupra timpului nostru de mari agitații și mari prefaceri: „Zilnic mulțumesc lui Dumnezeu pentru că a voit să trăiesc tocmai în aceste vremuri. Această criză adâncă, atotcuprătoare, este unică în istoria omenirii. Trebuie să te simți mândru a fi martor și, — în anumită măsură — colaborator în această dramă uriașă. Binele și răul se opintesc într'o încălețare de luptă gigantică. În acest ceas, nimeni nu are dreptul să fie un mediocru.“

și tiranie, sunt termeni cari ar trebui să dispară și din dicționarul autorității civile. Dar dacă s'ar încuibă în Biserică? Credincioșii nu sunt sclavii Bisericii — fiindcă sclăvia de Ea a fost desliințată — și autoritatea ce exercită asupra lor nu poate avea ca scop binele „Domnului“ (părinte?) Aceasta era concepția lui Aristot. Acesteia Evanghelia îi opune un categoric: Nul „Autoritatea fără a înceta să fie autoritate și de a emana dela Dumnezeu, trebuie să fie un *serviciu*, nu un *beneficiu* și nu profit“¹⁾. La ceace Bourdalou adăoge: „A fi pus peste alții nu este decât o obligație mai strictă de a munci pentru alții și a-i servi“. A trăi veșnic neliniștit și veșnic muncit de gândul ridicării peste alții, este primul semn al nevredniciei. „Dacă soldat fiind nu vrei haine de soldat, ci de conte, nu vrei haine de cleric, ci de episcop“²⁾, atunci e imposibil să prospereze instituția pe care o servești.

Dacă am vrea să facem o sinteză a celor spuse până aci, ușor am putea cuprinde totul în următoarele: *Autoritatea în concepția lumii se rezolvă după ecuația economică: Autoritatea = Serviciu + Beneficiu*. În concepția lui Isus Hristos însă ea ar trebui schimbată în mod fundamental, și anume: *Autoritatea = + Serviciu — Beneficiu*. Dar nici așa n'ar acoperi în întregime concepția creștină. Ar trebui să se spună, că *autoritatea este în raport direct cu serviciul — și invers proporțională cu beneficiul*,

care în sfârșit ar trebui să se reducă nu până la zero, ci până la jertfă.

*

Dacă s'ar întipări bine în conștiința lumii, concepția aceasta despre autoritate și supunere, atunci am asista la sfârșitul revoltelor și revoluțiilor, la intronizarea păcii sociale și familiare. Autoritatea ar fi respectată, pentru că ar fi iubită; supunerea s'ar considera ca o deprindere a autorității. Spre acest scop trebuie restabilită onoarea și înțelesul cuvântului „a sluji“. După chipul scump și plin de încurajare al slujitorului Hristos, al S. Fecioare „servitoare a lui Dumnezeu“, al Papii „servitorul servitorilor lui Dumnezeu“, am avea chipul episcopului, canonicului, protopopului, preotului servitor al celor nevoiași. Am vedea pe regele, ministrul, prefectul, notarul și primarul servitor al conștiinței și al legii, adecă a celor mici. Iar pe cel umilit și supus, pe inferior, egal în supunere și serviciu cu superiorul. Am vedea filosofia, arta, politica (mai cu seamă aceasta) știința, boala și moartea — lumea întreagă dându-și mâna pe același șantier și în același serviciu al lui Dumnezeu. Căci onoarea celui ce slujește este perfect egală cu a celui ce domnește, fiindcă domnirea lui trebuie să fie un serviciu. Autoritatea și supunerea aci nu mai sunt antitetice, căci: *Regnare est servire et servire est regnare*; aceeași noblețe în amândouă.

(Sfârșit).

Getiți „UNIUREA“

¹⁾ Abbé de Tourville, *Ordre et Liberté*. p. 108 cit. la Bessières p. 93.

²⁾ S. Toma, *Com. in Pater*. cit la Bessières.

Adunarea generală a „Astrei“. »Asociațiunea...» noastră își va ține adunarea generală la *Abrud*, în 10 și 11 Septembrie c. In program, alături de discuțiunile oficiale și de ordin administrativ, figurează și bogate manifestațiuni de ord'n' cultural și artistic (cortej etnografic, serată artistică etc). Insemnătate specială are însuși faptul că se ține în inima munților apuseni, în capitala moșilor a căror soartă preocupă cu atâta stăruință opinia publică românească. Chiar de aceea credem că va fi una din marile adunări generale ale bătrânei noastre vetre culturale, care în tot trecutul ei s'a identificat deplin cu rosturile noastre naționale și a avut de spus cuvinte luminoase în vremuri de răspântie. — Doritorii de a participa, cari sperăm să fie cât mai mulți, sunt rugați a se anunța din vreme biroului de incartiruire al desp. »Astra« din Abrud (preș. d director Ioan Micu), de unde vor primi, la nevoie, și informațiunile dorite privitor la serbări.

Locale. Duminica viitoare, a 10 a după Rusalii, va predica în catedrală pâr. *Dr. Augustin Ciungan*, profesor al școlii normale de învățătoare.

Publicațiune pseudo-catolică. Nu odată »republicania«, adica bolșevicii spanioli, cearcă să inducă lumea în eroare prin răspândirea de manifeste și publicațiuni scrise de pretinse persoane bisericesti, cari, chipurile, aprobă acțiunea lor și vestejesc barbariile săvârșite de către tabăra lui Franco. Au ajuns și în țara noastră astfel de tipărituri, în fața cărora lumea de bună-credință stă pe gânduri. — Totuși, fără a căuta să justificăm singuraticile acte de sălbătăcie care se vor fi comițând și de către oamenii naționaliștilor și, în chip deosebit, osândind inutila barbarie a bombardării orașelor neapărate, ținem să accentuăm că propaganda care se face în chipul pomenit mai sus este o simplă manevră și o condamabilă încercare de mistificare. Așa este, mai nou, un »Buletin catolic de informațiuni«, care a început să apară de curând la Barcellona, în limbile spaniolă, franceză, engleză și latină. Își tradează de departe originea și rosturile. Pe lângă însemnarea unor adevărate ori pretinse atrocități săvârșite în teritoriul supus naționaliștilor, se citește în el atacuri contra episcopilor și chiar împotriva Sfântului Părinte, alături de articole de... pietate, destinate străinătății. »*Osservatore Romano*« ține să prevină pe credincioși și să-i ferească de această publicațiune, pe care o declară »pseudo-catolică«.

Spre Lourdes. Vineri în 12 August a plecat spre Lourdes primul pelerinaj, organizat de Uniunea Mariană a Femeilor Române Unite din Arhidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș, sub conducerea Domnului Ovidiu Hulea, director în Aiud, cu binecuvântarea Arhierescă a Excelenței Sale Dr. Alexandru Nicolescu, mitropolit. — Mănunchiu de suflete călătoare, acest pelerinaj și-a făcut rost să scape din mrejele vieții cu greutățile cotidiene, ca să plece spre locul unde suflă Spiritul, unde să pipăie extraordinarul și se citește divinul, spre clinicele supranaturalului, spre cetatea rugăciunii, spre stânca sfântă, ce ne-a dat — nou Viflaim — pe Sfânta neprihănit zămislită. — Le dorim călătorie frumoasă și bogată în roade sufletești!

Telefonul »Unirii«

S. Moreni. Ne pare foarte rău, că nu putem publica cele trimise. Un »comunicat«, care ar cuprinde cel puțin jumătatea coloanelor unui număr de al nostru, veți înțelege și Sf. Voastră că e cam mult! Mai ales că țineți cu tot prețul să apăra »neschimbat și neforțat«. — De altfel, contrar celor afirmate de Sf. Voastră, »Unirea« a scris, la timpul său, despre schitul de maici, unite, dela Moreni, prima așezare de călugărițe contemplative din Biserica noastră. Și, cu un viitor prilej potrivit, va mai scrie. Dar nu trebuie forțată nota!

B. Cluj. Știam că se va supăra dom' Matei. Voia, omul, să fie stegarul unitofobiei; sau »tip« al ortodoxiei bătaioase, cum îi spusese admirativ cei dela Sibiu. Și deodată se trezește cu »Revista Teologică«, care închină un întreg număr omagial uniților și, prin aceasta, a luat toată apa dela moara Mateiană! Mai ales că sibiienii au avut și șmecheria de a imita întru toate »Renașterea« în felul cum pun problemele, în seriozitatea cu care le tratează, în spiritul »științific« și limbajul urban specific cucernicului Matei. Apoi să nu mori de necaz! — Pe deasupra mai vine și »Telefonul« nostru, care n'are inimă și pune degetul pe rană, făcând constatarea că dom' Matei a rămas bătut de concurența Sibiiană. E ceva de disperat, nu alta! — Dar cucernicul Matei e izvor nesecat de energie și de ambiție. Nu se dă bătut. Face o nouă încercare de a cuceri tot ce a pierdut. Și pe sibiieni și pe noi. Scrie un întreg articol, deosebit de mirosos, plin de pilde rurale și de miresme patriotice, în care laudă »Revista Teologică« și ne chiamă, cu dulce grai de insultă, și pe noi la comunitatea ortodoxă. Ne asigură că acolo curge gârle sevă dătătoare de viață, și că au cucerniciile lor »farmece de codru, flori și pajiste, cari predispun la contemplare și meditații«. Plecând pe aceste poteci, vom înceta a ne mai gândi la Roma (și ne va îmbrățișa de sigur, cu inimă dragoste, Bizanțul lui Kerularie, în care clocotește viața religioasă și sfințenia bate culmi neatinsc de om!). — Din această schimbare la față a lui dom' Matei vedem și noi că-i foarte cald pe la Cluj și că precucernicia sa a fost la munte, a umblat pe poteci tainice — dar s'a întors acasă tot cel vechiu!

P. Reghin. Efectele caniculei sunt dazastroase. Pun în fierbere nu numai fantezia lui dom' Matei dela Cluj, ci și imaginația unor gazete din apus. Așa s'a născut, de sigur, svonul fantastic despre marea mișcare din sânul catolicismului german, care vrea să se rupă de Roma, să se »antochefalizeze« și să proclame Papă pe cardinalul Innitzer, dacă Führerul n'ar binevoi să primească însuși această demnitate, care i-ar da drept să umble în reverendă albă și să-și radă smocul de mustață care-i stă agățat sub nas. Întâmplarea face că în Germania nu se știe nimic de aceste planuri ingenioase, cari au făcut și ocolul presei noastre. — Cum nu se știe la Roma de celalalt plan grozav și teribil: de-a se schimba proporția de până acuma a numărului de cardinali italieni și de alte neamuri așa fel, ca pe viitor să nu se mai aleagă Papă un italian. Atunci poate că iar se va muta Papa la Avignon. Palatul e gata și comuniștii francezi așteaptă cu brațele deschise! — Călduri mari!

Liceul român unit de fete BEIUȘ

Aviz școlar

Lucrările de început de an se vor face după cum urmează:

În 2 Sept. examene de corigență. Taxa 100 Lei de materie.

În 6 Sept. examenul de admitere în cl. V. Taxa 150 Lei.

În 5 Sept. examenul de admitere (I. română și matem) în cl. I, precedat de vizită medicală. Taxa 80 Lei.

Cererile de înscriere la aceste examene, timbrate legal, se vor înainta până la 31 August a. c.

Inscrierea definitivă a elevelor se va face în zilele de 5, 6 și 7 Septembrie, pe baza unei cereri timbrate.

Elevetele care cer pentru întâia oră înscrierea la școala noastră vor anexa la cerere următoarele acte: 1. Extras de naștere. 2. Act de botez. 3. Certificat de cetățenie. 4. Buletin de revaccinare. 5. Certificat școlar. Elevetele cari nu vor prezenta actele acestea, cerute de regulament, vor fi respinse.

Taxele școlare: 2100 Lei. La înscriere se plătește 1100 Lei; 500 Lei la Crăciun; 500 Lei la Paști. Elevetele repetente vor plăti încă o taxă de 500 Lei la înscriere. De taxa de 600 lei nu poate fi scutită nici o elevă.

Eventuale restanțe din anul precedent se plătesc înainte de înscriere. Fără achitarea integrală a restanțelor, înscrierea nu se face.

Elevetele vor purta obligator uniformă în școală și afară de școală: șorț negru cu guleră alb și bluză albă cu fustă albastru închis. Obligator încă: costum pentru gimnastică, costum de străjerie, halat alb pentru gospodărie și un șorț alb pentru lucru de mână. Toate acestea se vor confecționa după modelul dat de cancelaria școlii.

Paltoanele și pardesiurile pot fi numai de culoare albastru închis; tot așa și basca.

Pe lângă liceu funcționează *Internatul Pavelian gr. cat. pentru fete*, unde se primesc eleve

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

de toate confesiunile. *Internatul este condus de Surori călugărițe din ordinul francez Assumptiionist-Oblat.* — Pentru elevele ortodoxe ale școlii încă funcționează un internat al Episcopiei ortodoxe din Oradea. Pentru informațiuni mai detaliate părinții să se adreseze deodată Direcțiunii internatului respectiv.

Părinții nu-și pot plasa copilele în oraș ca eleve externe fără aprobarea Direcțiunii.

În cl. I a liceului pot fi înscrise numai elevele cari la 1 Sept au 10 ani împliniți și nu au mai mult de 13 ani. Direcțiunea poate da dispensă de maximum o jumătate de an.

Cl. VIII funcționează cu secția literară.

Cursurile se încep la 9 Septembrie 1938.

În fiecare clasă sunt încă locuri libere. Cererile de înscriere se vor înainta cât de curând. Elevele gr.-cat. cu media 9 fără dexteritate vor fi primite gratuit în *Internatul Pavelian de fete*.

DIRECȚIUNEA

Parohia rom.-unită Goren (J. Mureș)

Nr. 125—1938

Publicație de licitație

În ziua de 21 August 1938, la orele 16 p. m., Curatorul Parohiei române-unite din Goren va ține *licitație publică* cu oferte închise în cancelaria parohială, pentru *darea în întreprindere a zidirii din nou a bisericii în roșu*.

Garanția va fi de 6% din valoarea ofertei și se va depune în numerar sau efecte de at.

Planul, devizul și condițiile generale și speciale etc., se pot consulta în oricare Duminică și sâmbătoare la sediul parohial din Goren.

Curatorul își rezervă dreptul a angaja pe oricare dintre ofertanți, fără considerare la suma ajunsă prin licitație. Parohia nu restituie ofertanților nici un fel de cheltueli.

Goren, la 24 Iulie 1938.

Simion Nistor *Augustin Gurgiu*
prim-curator adm. paroh.

Curatorul Bis. române unite din Boroșneul Mare

Licitație

Curatorul bisericii greco-catolice din *Boroșneul Mare*, (jud. Trei Scaune), în ziua de 21 Septembrie a. c., orele 16 p. m., dă în *licitație publică*, cu oferte închise, *construcția bisericii*. Planul și devizul se găsesc la preotul nostru local, unde se va ține licitația.

În cazul când nu se vor prezenta multe oferte, lucrarea va fi dată prin tocmeală.

Boroșneul Mare, la 6 August 1938.

Iuliu Aron *Varga Sigismund*
preot curator primar

Curatorul bis. Păsăreni (J. Mureș)

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală că, în ziua de 5 Sept. 1938, ora 9, se va ține în localul primăriei din *Păsăreni*, (J. Mureș), *licitație publică* pentru darea în întreprindere a lucrărilor de *construcția bisericii gr. cat. în roșu*.

Valoarea lucrării după deviz este de Lei 314.049. — Garanția 6%.

Condițiunile detaliate, caietul de sarcini, planul și devizul se pot vedea la oficiul parohial *Păsăreni*, 7 August 1938.

Preot *Vasile Pitea* Curator *Popa Vasile*